

Daf Panorama

La Yéchiva Ohavei Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib

Complément à l'étude du Daf Hayomi

BABA BATRA 67

ב"ב דף סז

א. המוכר החצר. ב. ברייתא. ג. במה נחלקו. ד. חולסית ומצולה. ה. בית הבד.

א. משנה. המוכר את החצר מכר בורות¹⁸ שיחין ומערות שבתורה וכל הבתים וכו' ולא מכר את המטלטלין בתוכה (רמ"א, דהיינו אותם המטלטלים שאינם נמכרים בכלל הבית פי' אבל הנמכרים עם הבית ה"ה שנמכרים עם החצר) ובזמן שא"ל הוא וכל מה שבתוכה הרי כל תשמישי הבית אע"פ שמיטלטלים (הם, הרי הם) מכורים (רמ"א, בר מחיטי¹⁹ ושערי בין כך ובין כך לא מכר לא את²⁰ המרחץ ולא את הבית הבד שבתוכה (חו"מ רטו, א). ר"א אומר לא מכר אלא אויר החצר (אבל בתים וכו' לא מכר עמה).

ב. תנו רבנן המוכר את החצר מכר וכו' וכל הבתים החיצונים והפנימים (פי' שפתוח לבית היצון ודרכו יוצא לחצר ואין לפנימי פתח ודריסת רגל לחצר, סמ"ע בשם ר"ן) ובתים שיש בהם החול (שמוציאים ממנו זכוכית באה"ג) והחניות הפתוחות לתוכה אבל שאינן פתוחות לתוכה אינן נמכרות עמה. היו פתוחות לכאן ולכאן אם רוב תשמישן עמה נמכרות עמה ואם לאו אינן נמכרות עמה (שם).

ג. ג' לשונות יש לחצר: דירתא (פ' מדור) דרתא (תרגום של חצר) וחצר. ונחלקו במשנה במוכר את החצר שלפי ת"ק מכר כל מה שבתוכה ולר"א לא מכר אלא אוירה. ומבאר רבא באיזה אופן נחלקו, אמר לו חצר אני מוכר הכל מודים שלא מכר אלא אוירה. אמר לו דירתא (מדור) אני מוכר לדברי הכל משמע גם בתים. לא נחלקו אלא שא"ל דרתא שלפי חכמים משמע דירה ובתים ולר"א משמע חצר ואויר. איכא דאמרי שנחלקו בלשון חצר שלר"א משמע אויר ולחכמים משמע גם בתים (כחצר המשכן) אבל דרתא ודירתא לדברי הכל משמע גם בתים²¹.

ד. ואמר רבא אמר רב נחמן מכר חולסית (קרקע שמוציאים ממנה חול לזכוכית) ומצולה (קרקעית הנהר שמוציאים בו כסף וזהב או דגים) החזיק בחולסית לקנותה לא קנה מצולה החזיק במצולה לא קנה חולסית שכל תשמיש לחוד (משא"כ מכר עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת קנה כולן). א"ד אמר רבא אר"נ החזיק בחולסית²² קנה מצולה במצולה קנה חולסית (אע"פ שכל תשמיש לחוד).

ה. משנה. א. המוכר בית הבד מכר את²³ הים (עריבה חקוקה וקבועה לקבל השמן, רשב"ם ועי' הערות) ואת הממל (אבן נקובה שמכניסים בה עץ²⁴ ומפרכים בה הזיתים) ואת הבתולות (כלונסאות שמחזיקים הקורה). ב. אבל לא מכר²⁵ את העבירים (נסרים שנותנים על הזיתים כשמורידים הקורה עליהם לכבשן) ואת הגלגל שמגלגלים בו הקורה להעלותה ולהורידה. ואת הקורה. ג. ובזמן שא"ל הוא וכל מה שבתוכה הרי כולן²⁶ מכורים. ד. ר"א אומר המוכר בית הבד מכר את הקורה²⁷.

ו. תנו רבנן המוכר את בית הבד: א. מכר את נסרים (נתונים²⁸ סביב הזיתים שלא יתפזרו בהכביד הקורה עליהם. אבל נסרים הכובשות את הזיתים אין מכורים כנ"ל דמטלטלים הם) ואת²⁹ היקבים (הוא ים דמשנתנינו) ואת המפרכות (ממל דמשנתנינו) ואת אבן הריחים

¹⁸ הוא לשון הרמב"ם. וכתב המ"מ שהבור והדות מכור בחצר ולפי שהחצר עשוי לכביסה ולהשקות בהמות משא"כ בבית, מנמוקי הרשב"א. והרב אבן מיגש כתב לפי שדרך החצרות להיות בהם בור ודות ואין דרך הבית בכך (באה"ג. פי' ולכך במוכר את הבית לא מכר בור ודות).

¹⁹ שעומדין למחיתו ורגיל ללקחן למקום שהוא (סמ"ע).

²⁰ דשם חצר כולל כל הבנוי בתוכו ומיוחד לבני החצר לאפוקי מרחץ ובית הבד דיש להם שמות בפני עצמם. והרבה חצרות ישנם דאין מרחץ ובית הבד בתוכם (סמ"ע).

²¹ והלכה כא"ד דבבבב פליגי וכת"ק שמכר בתים וכו' וכמש"נ באות א' (משו"ע רטו, א).

²² וכן הלכה וז"ל שו"ע (ח"מ קצב, יב) המוכר לחבירו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחד מהם קנה כולם ואפילו היתה אחת מהם הר גבוה (כך מפרש חולסית וכפ"ר רב האי גאון. באה"ג וגר"א) והשנית מצולה שהרי אין תשמיש של זו כתשמיש של זו (ואעפ"כ קנה). בד"א שנתן דמי כולם וכו'. היו הכל במתנה קנה כולם (רמ"א ויש חולקים במתנה). רמ"א: וה"ה בעשרה בתים או בית ושדה דינו כעשר שדות.

²³ וברמב"ם ושו"ע (רטו, ב) כתבו המוכר את בית הבד מכר את האבן הגדולה הבנויה בארץ שטוחנים עליה זיתים (והוא ים שבמשנה פירושם) ואת הכלונסאות של ארז שסומכין הקורה בהם בעת טחינת הזיתים (הוא בתולות כדמפרש בגמ') ואת היקבים (מברייתא להלן) ואת הכלים שנותנים בהם הזיתים הכתושים והם המפרכות (ממל לפירושם).

²⁴ שבתחילה מפרכין את הזיתים במפרכות ואח"כ טוחנים בריחים ואח"כ עוצרין אותן בבית הבד (רשב"ם) פירוש בקורה.

²⁵ שהדברים הקבועים מכורים עמו המטלטלים אינם מכורים. וראה לשון השו"ע להלן הערה יג.

²⁶ ע"ל הערה יג ויד.

²⁷ והלכה כת"ק שלא מכר את הקורה (ע"ל הערה יג).

²⁸ וכ"כ הרמ"א (שם) שמכר את הלוחות שנותנים סביב לזיתים שלא יתפזרו. והמחבר שהעתיק לשון הרמב"ם מפרש נסרים אלו שהם בתולות ולכך השמיטו (ר"א). ועיין באה"ג דאפשר שהיה למחבר גירסא אחרת.

התחתונה אבל לא העליונה³⁰ ב. בזמן שא"ל הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורים. ג. בין כך ובין כך לא מכר³¹ עבירים (נסרים הכובשות את הזיתים כנ"ל במשנה) ושקין (מנוצה של עיזים) ומרצופין (של עור) לשאת בהם הזיתים. ד. ר"א אומר מכר את הקורה שלא נקרא בית הבד אלא על שמה.

ז. **משנה**. א. המוכר את בית המרחץ לא מכר את הנסרים (שעומדים³² עליהם הרוחצים) ואת³³ הספלים (שרוחצים מהם) ואת הוילאות (וילונות וי"מ בגד להסתפג בו). ב. בזמן שא"ל היא וכל מה שבתוכה הרי כולם מכורים. ג. בין כך ובין כך לא מכר את מגורות המים ואוצרות העצים (לחימום).

ח. תנו רבנן המוכר את בית המרחץ מכר את בית הנסרים³⁴ שיושבים עליהם כשהם ערומים (ודוקא בית הנסרים אבל לא נסרים עצמם כדלקמן וכן כולם) ואת בית³⁵ היקמים (רמ"א, פי' הם ספלאות של עץ שנותנים בהם מים לפני כל אחד ואחד) שנוטלים בהם המים ואת הבית³⁶ הספלים שיושבים עליהם בחצר המרחץ כשהם לבושים ואת בית הוילאות שמתפגים בהם (רטו, ג) וכל בתים אלו מחוברים לבית המרחץ.

ט. אבל לא מכר³⁷ את הנסרים עצמם ואת היקמים עצמם ולא את הספלים עצמם ולא את הוילאות עצמם. ובזמן שא"ל הוא וכל מה שבתוכו הרי כולם מכורים. בין כך ובין כך לא מכר הבריכות המספקות לו מים בין בימות החמה בין בימות הגשמים ולא בית כינוס העצים. ואם א"ל מרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך הרי כולם מכורים אע"פ שהם חוצה לוא³⁸ וכו' (שם).

²⁹ הנה בברייתא איתא אבן תחתונה של ריחים ויקבים וכו' ולפי הרשב"ם ים דמתני' היינו יקבים דברייתא (והוא עריבה חקוקה לקבל השמן וקבועה היא). ואבן תחתונה הוא ענין אחר. ולפי הרמב"ם וש"ע איפכא שים דמתניתין היינו אבן תחתונה של ריחים דברייתא (ע"ל הערה ו') ויקבים (העריבה לקבל השמן) הוא ענין אחר.

³⁰ וכתב שו"ע אבל לא מכר את הריחים העליונה ובזמן שאמר הוא וכל מה שבתוכו הרי כולם מכורים בין כך ובין כך לא מכר את הכובשות שמכבשין בהם הזיתים (הוא עבירים) ולא את הגלגל ולא את הקורה [רמ"א, וי"א דאם אמר הוא וכל מה שבתוכו הרי אלו מכורים] (ע"י בהערה הבאה) ולא את השקים ולא את המרצופים (רטו, ב).

³¹ אבל במשנה תנן ולא מכר עבירים גלגל וקורה ואם אמר כל מה שבתוכו הרי כולם מכורים. והמחבר כתב כמו הברייתא (ראה לשונו בהערה הקודמת) וכגירסת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש, ויש גורסים כן במשנה ג"כ ועכ"פ כיון שהיא מחלוקת המע"ה ואינם מכורים (ב"ה, ע"י באה"ג ויש שם קצת ט"ס) והרמ"א פסק כסתם משנה נגד הברייתא וכגירסתנו במשנה (גרא"א ע"ש).

³² וי"מ שמישים עליהם הבגדים (רמב"ם בפיה"מ רע"ב ותפא"י).

³³ וי"ג ספלים, וכן גרס בשו"ע ע"ל בלשונו.

³⁴ ורשב"ם פי' שהרוחצים עומדים על הנסרים שלא יכוו רגליהם מחום הקרקע א"נ שלא יטנפו רגליהם.

³⁵ וברשב"ם י"מ סודר לעיטוף ראשם מפני חום המרחץ.

³⁶ ורשב"ם גרס ספלים וכנ"ל.

³⁷ שכל אלו מטלטלים הם.

³⁸ ויש מי שכתב דוקא כשהם בין המצרים וכתב לו אילין מצרנהא (שו"ע שם) וכן הוא בגמ' לגבי חנויות בהמשך הסוגיא ונחלקו אי קאי נמי אמרחה (גרא"א).

Rav E. Abib

Retrouvez l'ensemble des Daf Panorama sur www.dafhayomi.fr rubrique Résumés